

Rapport fra FOKUS-kontakt Gerd Louise Molvig

Nobels Fredssenter, seminar 8. mars 2017

PÅ SELVESTE KVINNEDAGEN LOVET UTENRIKSMINISTER BØRGE BRENDE KOMPRISSLØS KAMP FOR Å STYRKE JENTERS OG KVINNERS RETTIGHETER

Norske humanitære organisasjoner må i dag rapportere på kjønnsperspektivet. Derfor var Flyktninghjelpen, Kirkens Nødhjelp, Norsk Folkehjelp, Røde Kors, Care, Caritas og Redd Barna invitert. På kvinnedagen ville UD utfordre generalsekretærene i disse organisasjoner til å dokumentere hvordan de løfter frem og ivaretar kvinners situasjon i humanitære kriser.

Børge Brende startet sin tale ved å minne om at over 60 mill. er på flukt i verden. Han er nettopp kommet hjem fra Colombia og kunne bekrefte at FARC soldater begynner å levere inn sine våpen. Fredsavtalen virker i praksis fordi kvinner har vært med i prosessen. Kvinneperspektivet er viktig for variere løsninger, ca Brende

Leder av Nobels Fredssenter, Liv Tørres, introduserte Børge Brende som feminist-taler.

Utenriksministeren bekrefter at Norge skal være i front i humanitære kriser. Kjønnsperspektivet skal være integrert i humanitær bistand, en klar forpliktelse fra begynnelse til slutt i alle oppdrag. Sammen med Forsvarsministeren er UD nå halvveis i prosessen med Handlingsplanen for Kvinner, Fred og Sikkerhet. Planen har bidratt til økt kvinnesatsing i det internasjonale humanitære arbeidet. Kvinner er spesielt utsatt i krig og konflikt. Seksualisert vold brukes bevisst i krigen i Syria, Irak, Nigeria og Kongo, og over 120.000 kvinner ble drept i fjor. Mange utsettes for uønsket svangerskap, vanskelig fødsel og tidlig død. 40.000 jenter giftes bort hver dag - like mange mennesker som bor i Tønsberg. Tar vi det inn over oss? Norge har vedtatt å øke den humanitære støtten pga seksualisert vold, og har øremerket støtte til FNs nødhjelpsfond. Brende mener at ca. 60% av alle mødre-dødsfall kunne vært forebygget.

Utenriksministeren understreker at man skal lytte til kvinner som ressurspersoner, og ikke som ofre. Det er viktig med kjønnsrådgivere som kan håndtere barn og seksualisert vold. Norge er også i topp når det gjelder økonomisk støtte til utdanning. Skolegang skal bygge fremtiden, og han gjentar at likestilling og kjønnsperspektivet skal ha høyeste prioritet i UD.

Statssekretær i UD, Laila Bokhari, var møteleder og utfordret de respektive generalsekretærer med følgende spørsmål: Hvilke utfordringer møter dere? Hvilken kunnskap og erfaring har dere fra felt? Hvordan arbeider dere for å gi kvinner en styrket rolle? Samtlige organisasjoner kunne bekrefte at de tok utfordringen fra UD på alvor. Bernt Apeland fra Norges Røde Kors understreket at de fleste kriger i dag er

borgerkriger, hvor seksualisert vold er en del av strategien. Kvinner har store lidelser, men er også viktige fredsbyggere.

Norsk folkehjelp jobber med kvinnerettet arbeid i forbindelse med minerydding. De spør ofte, hvor skal vi begynne? Skoleveien eller flyplassen? Svaret de får, er avhengig av hvem de spør. Å spørre kvinner først, har ført til ny prioritering. Organisasjonen krever at kvinner skal være med i arbeidsstokken i hvert eneste program. Menn reagerer på at kvinner skal ha permisjon ifm fødsler, men dette er arbeidsgiveransvar i felt, understreker generalsekretær Henriette Westhrin.

Anne Marie Helland fra Kirkens Nødhjelp (til venstre) bekreftet at de er lydige og gjør analyser av kvinneperspektivet. Deres fokus er vann, sanitær og hygiene. De snakker om sensitive temaer og får vite mye om hva som foregår i teltet etter at «døren» er lukket om kvelden. Mange kvinner er traumatiserte. De trenger traumebehandling mer enn informasjon om rettigheter. Hun snakker om krigsbruder som får barn i fangenskap og har mistet all identitet. Nord-Irak brukes som eksempel. Vi jobber hver dag med

Gry Larsen fra Care fremhever at kjønnsperspektivet må integreres, fordi:

- ingenting kommer av seg selv. Alt må gjentas og jobbes med systematisk
- man må se sammenheng mellom det humanitære og det langsiktige
- sosiale normer har dype røtter. Viktig balansegang mellom å tilpasse og utfordre
- spare- og lånegrupper må prioriteres, kvinner kjenner landsbygda best

For å bevisstgjøre egen fremgang, rapporterer vi på system og måler oss selv på likestilling

Generalsekretæren i Caritas kommer fra Colombia. (Hun var daglig leder i FOKUS da jeg var styreleder). Hun har selv opplevd krigen i sitt land, og trekker frem viktigheten av fredssamtaler og implementering av disse. 70% av verdens fattige er kvinner, og de fleste av disse er bønder på landsbygda. Klimaendringer, krig og naturkatastrofer forverrer livssituasjonen for kvinner. Caritas arbeider med lokale humanitære grupper i felt både før, under og etter oppdrag. Kvinners deltagelse er viktig for resultatet, ikke bare pga likestilling. Et godt eksempel er trygg plassering av latriner, slik at de unngår vold og overgrep. Yrkesutdanning for kvinner er et viktig satsingsområde. Caritas Norge har påvirket søsterorganisasjoner i Europa og internasjonalt til å ivareta kjønnsperspektivet. Til slutt minner hun om at Colombia har mange kvinner som ikke er opptatt av menneskerettigheter, fordi de er med i narkotikakarteller eller annen kriminalitet. Disse må man også forsøke å nå.

Jan Egeland fra Flyktningshjelpen har forfall (dødsfall i familien). Representanten fra organisasjonen bekrefter at de arbeider systematisk med kjønnsperspektivet. De har program i over 30 land og jobber bl.a. mot Boko Haram i Nigeria, æresdrap i Jordan og voldtekt i mange land. De er bevisst på direkte kommunikasjon med kvinner, ingen beskjeder skal gå via en mann. Organisasjonen arbeider med land- og eiendomsrettigheter i bl.a. Gaza, Libanon og Uganda, samt flyktninger fra Sør-Sudan. Ordet 'beskyttelse' står helt sentralt i deres arbeid.

Ingen tvil - både Regjeringen og de store humanitære organisasjoner har en klar og tydelig stemme for at kvinners rettigheter skal respekteres globalt. Kjønnsperspektivet skal bli vårt DNA på likestillingsfeltet, sa en av deltagerne i debatten.

Gerd Louise Molvig
FOKUS-kontakt